

Ярослава ДУБИНА,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради
м. Кременчук, Україна

Науковий керівник: Тетяна ГОДЗЬ,

викладач циклової комісії фахових методик
початкової освіти

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради
м. Кременчук, Україна

ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ УЯВИ І ФАНТАЗІЇ ЗАСОБАМИ НЕТРАДИЦІЙНОГО МАЛЮВАННЯ

Одним із головних завдань сучасної школи є забезпечення прав дитини з особливими освітніми потребами, формування в неї необхідного адаптаційного потенціалу, створення відповідних умов для самореалізації, вираження творчості та креативності. Реалізація цього завдання може бути здійснена за умови ефективного формування у дітей уяви та фантазії.

Уява науковцями трактується здебільшого як здатність свідомості дитини створювати образи, уявлення, ідеї шляхом перетворення матеріалу, що отримані в попередньому досвіді, фантазія – як творча уява, витвір уявлення. Для дитини з особливими освітніми потребами фантазія та уява можуть стати засобом самовираження, підвищення самооцінки, розвитку креативного мислення та соціальних навичок.

Одним із дієвих інструментів, що сприяє розвитку уяви та фантазії у дітей з особливими освітніми потребами, є використання нетрадиційних технік

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

використання фарб. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності – це непересічні, нестандартні та нешаблонні методи використання різноманітних матеріалів, інструментів та підходів у процесі малювання. Головною метою використання нетрадиційного малювання є сприяння розвитку художніх здібностей, уяви, фантазії, створення позитивної емоційної атмосфери, формування інтелектуальних та творчих навичок, сприяють оптимізму та самосвідомості у дітей [1, с. 26].

Педагогічними передумовами щодо реалізації технік нетрадиційного малювання у процесі розвитку уяви та фантазії дітей в умовах інклюзивної освіти є врахування індивідуальних психофізіологічних особливостей дітей; пошук незвичних методів зображення явищ та предметів під час знайомства дітей з нетрадиційними техніками малювання; прищеплення інтересу до нетрадиційних технік малювання за допомогою предметно-розвивального середовища; робота з техніками за принципом від простого до складного; постійний розвиток у дітей почуття кольору, просторової уяви, композиції, форми, естетичного і художнього смаку; виховання цілеспрямованості, уваги, акуратності, творчої самореалізації [2, с. 41].

Ефективними техніками нетрадиційного малювання у процесі розвитку уяви та фантазії дітей з особливими освітніми потребами є: кляксографія, ниткографія, малювання зубною щіткою, ватними паличками, поролоном, долонями, мильними бульбашками, свічкою та аквареллю, сипучими речовинами, малювання мушлями, відбитками листя, штампами з овочів, жмаканим папером, малювання по воску чи милу тощо.

Із застосуванням зазначених нетрадиційних технік малювання, педагоги можуть створити стимулююче середовище для розвитку творчих здібностей, розширювати межі уяви, фантазії та виховувати у дітей навички самовираження через мистецтво.

В основі досвіду використання нетрадиційних технік образотворчого мистецтва лежить ідея малювання без примусу, яка базується на досягненні успіху, переживанні радості та справжньому інтересі дітей з особливими

освітніми потребами до виконання творчих завдань у нетрадиційних техніках. Залучення дітей до творчих завдань може допомогти їм відчувати себе творцями, стимулювати та формувати їхні ідеї та, зрештою, призвести до створення власних мистецьких робіт.

Нетрадиційні техніки малювання надають дітям можливість експериментувати. У роботі з дітьми з особливими освітніми потребами педагоги часто подають готові зразки, однак використання нетрадиційних технік дозволяє уникнути цього. Педагог, замість показу готового зразка, демонструє лише спосіб дії з нетрадиційним матеріалом, інструментом, технологією. Це сприяє розвитку уяви, творчості, прояву самостійності та ініціативи, індивідуалізації створення художнього твору. [3, с. 54].

Використання нетрадиційного малювання не обмежується лише наданням нових інструментів чи матеріалів. Воно полягає в створенні атмосфери, де кожна дитина відчуває свою унікальність та важливість своїх ідей. Крім того, нетрадиційне малювання допомагає дитині відкрити в собі щось нове, краще розуміти себе та оточуючих, розвивати свої відносини з навколишнім середовищем, позитивно сприймати світ.

Крім того, нетрадиційні техніки малювання дозволяють дитині з особливими освітніми потребами краще сприймати та відчувати себе, виражати свої думки та почуття, звільнитися від конфліктів, розвивати емоційність та емпатію, висловлювати свої мрії та сподівання, тощо.

Нетрадиційні техніки малювання мають багато переваг над традиційними. У процесі нетрадиційної образотворчої діяльності дитина розкривається, позбавляється страху перед можливим невдачами та збагачується впевненістю у своїх здібностях. Дитина вчиться виправляти помилки, перетворювати свій малюнок у завершену художню роботу за допомогою використання незвичних додаткових деталей. Позитивні емоції та гарний настрій, радість від результату творчого процесу нетрадиційного малювання сприяють збереженню працездатності дитини протягом всього заняття, розвиваючи в неї такі риси як терпіння та посидючість. Не менш важливо, що через нетрадиційні техніки

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

малювання дитина навчається нестандартному мисленню, розкриває свою фантазію, уяву та освоює роботу з різними фарбами та матеріалами.

Тобто, нетрадиційні техніки малювання створюють сприятливе середовище в умовах інклюзивного навчання для розвитку у дітей позитивного світосприйняття, сприяючи емоційному виразу, творчому вираженню та психосоціальному добробуту.

Крім того, враховуються вікові та унікальні психофізіологічні особливості та здібності дітей, їх інтереси та схильності, рівень підготовки, особливості та ступінь відхилень у розвитку, специфіка дії кожної нетрадиційної техніки малювання, майстерність вчителя, а також рівень володіння нетрадиційними техніками малювання – все це впливає на вибір нетрадиційної техніки малювання в процесі допомоги дітям з особливими освітніми потребами у розвитку уяви та фантазії.

Отже, нетрадиційні техніки малювання створюють сприятливе середовище для розвитку творчого мислення та вираження індивідуальності у дітей з особливими освітніми потребами. Вони надають можливість дитині відчувати себе творцем, не обмеженим стандартами чи зразками: замість того, щоб копіювати готовий малюнок, дитина може експериментувати зі своїм підходом, використовуючи різноманітні матеріали та техніки, що сприятиме у них розвитку уяви та фантазії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верболович А. Л. Психологічні аспекти розвитку творчої уяви молодшого школяра з особливими освітніми потребами засобами мистецтва в умовах Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 2. С. 26–30.
2. Верещагіна Н. Нетрадиційні техніки малювання – стимул для творчості. Кременчук, 2022. 76 с.

3. Журавко Т. В. Нетрадиційні техніки малювання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: навчально-методичний посібник. Умань: Візаві, 2020. 125 с.

4. Половіна О. Педагогічний супровід образотворчої діяльності дітей: розширюємо можливості, збагачуємо досвід. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. № 9. С. 45–50.

5. Шульга Л. Барвіста радість.-Методичний посібник. Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС”ЛТД, 2017. 336с.

Agnieszka HEBA

adiunkt w ścieżce dydaktycznej

Uniwersytet Warszawski, Polska

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii

nauczyciel - konsultant

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM”

w Bielsku – Białej, Polska

WYKORZYSTANIE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI W EDUKACJI- ZALETY I OGRANICZENIA, PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH NARZĘDZI

Sztuczna inteligencja (AI) to dziedzina informatyki zajmująca się tworzeniem systemów komputerowych wykonujących zadania, które normalnie wymagają ludzkiego myślenia. AI może obejmować wiele różnych technologii, w tym uczenie maszynowe, przetwarzanie języka naturalnego, rozpoznawanie obrazów lub przetwarzanie głosu. AI umożliwi komputerom analizowanie dużych ilości danych i wykonywanie skomplikowanych obliczeń, co pozwala nauczycielom, naukowcom, przedsiębiorcom i innym specjalistom na podejmowanie lepszych decyzji i rozwiązywanie trudnych problemów. AI jest wykorzystywana w wielu dziedzinach, takich jak medycyna, finanse, marketing, przemysł i edukacja [1].